

**Методична експертиза проектів стандартів вищої освіти,
здійснена фахівцями Інституту вищої освіти НАПН України,
Національними експертами з реформування вищої освіти (проект Програми ЄС Еразмус+),
Національним Еразмус+ офісом в Україні (проект Програми ЄС Еразмус+)**

Перелік проектів стандартів вищої освіти для третього (*освітньо-наукового/ освітньо-творчого*) рівня, доктор філософії:

1. 015 Професійна освіта (*за спеціалізаціями*)
2. 017 Фізична культура і спорт
3. 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
4. 061 Журналістика

Експертиза здійснена такими фахівцями:

- В.І. ЛУГОВИЙ, д.пед.н., проф.; дійсн. член НАПН України, перший віце-президент НАПН України; Erasmus+ HERE team;
- С.А. КАЛАШНІКОВА, д.пед.н., проф.; член-кор. НАПН України, радник дирекції ІВО НАПНУ; Erasmus+ HERE team;
- О.М. СЛЮСАРЕНКО, д.пед.н., с.н.с.; перший заступник директора ІВО НАПНУ;
- О.П. ВОРОБІЙОВА, к.н.держ.упр., старший дослідник, с.н.с. відділу забезпечення якості вищої освіти ІВО НАПН України;
- Ж.В. ТАЛАНОВА, д.пед.н., проф., менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні; г.н.с. відділу забезпечення якості вищої освіти ІВО НАПН України; *координатор експертної групи.*

Додаток: 24 арк.

_____ (підпис) «15» грудня 2023 р.	_____ (підпис) «15» грудня 2023 р.
І. І. ДРАЧ, Директор Інституту вищої освіти НАПН України	С. П. ШИТКОВА, Координатор Національного Еразмус+ офісу в Україні (Проект ЄС)

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Експерти:

- *Захарченко Вадим Миколайович*, доктор технічних наук, професор; проректор з науково-педагогічної роботи, Національний університет «Одеська морська академія»; Національний експерт Програми ЄС Еразмус+;

- *Калашнікова Світлана Андріївна*, доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України; директор Інституту вищої освіти НАПН України; засл. діяч науки і техніки України; Національний експерт Програми ЄС Еразмус+;

- *Таланова Жаннета Василівна*, доктор педагогічних наук, с.н.с., доцент; г.н.с. ІВО НАПН України; засл. діяч науки і техніки України; менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

1. У складі розробників за окремими стандартами не можуть бути наявні дві особи від одного ВНЗ – суперечить Закону України «Про вищу освіту». Рекомендовано представляти у вигляді таблиці інформацію про розробників Стандарту, вказуючи прізвища, імена, по батькові та наукові ступені, вчені звання, посади й назви організацій, де вони працюють, відповідно до Метод. рекомендацій, а також надавати **окремими** списками розробників Стандарту – члени науково-методичної комісії/підкомісії та представники закладів вищої освіти.
2. Необхідно наводити дані про розгляд і схвалення Стандарту НМК та зазначати конкретну інформацію про те, пропозиції яких галузевих державних органів і галузевих об'єднань організацій роботодавців ураховані.
3. Розробниками не може вводитися додатковий пункт щодо обов'язковості стандарту, зміст якого суперечить Закону України «Про вищу освіту», адже стандарт вищої освіти **не є обов'язковим** для вищих навчальних закладів і **не застосовується** в процесі ліцензування вищих навчальних закладів.
4. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, має бути визначений *однозначно*, а не повторювати певний діапазон за Методичними рекомендаціями.
5. Загальна кількість кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, визначена Законом України «Про вищу освіту», а ВНЗ має право скорочувати обсяг кредитів ЄКТС освітньої програми, але **тільки за рахунок визнання та перезарахування кредитів ЄКТС**, зокрема отриманих за попередньою освітньою програмою підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста).

Таким чином, щоб запобігти недоброчесній конкуренції за рахунок двічі-втричі скороченого терміну навчання, необхідно зазначити обмеження щодо обсягу перезарахованих кредитів з огляду на те, що обсяг освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) складає 90-120 кредитів ЄКТС (тобто 1,5-2 роки).

Тож, якщо перезарахувати 120 кредитів ЄКТС, то це означає, що 100% освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) відповідають 50% освітньої програми підготовки бакалавра (див. вимоги Метод. рекомендацій).

Наприклад:

- на базі повної загальної середньої освіти (11 класів) – 240 кредитів ЄКТС;

- на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»)

ВНЗ має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста):

- за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» **не більше, ніж 60** кредитів ЄКТС;
- за іншими спеціальностями **не більше, ніж 30** кредитів ЄКТС.

Практика має складати не менше 4 кредитів ЄКТС.

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, **визначених стандартом вищої освіти**.

6. *Кваліфікація в дипломі* – це **освітня кваліфікація** та, за наявності, професійна кваліфікація (за Ст.7 Закону та Метод. рекомендаціями), тобто формулювання мають співпадати.
7. *Опис предметної області* – в якій саме теоретичній та професійній сфері отримуватиметься кваліфікація, яку саме теорію та практику вивчатиме, де та як застосовуватиме свою кваліфікацію

випускник – (1) об'єкти вивчення та діяльності, тобто, які *феномени, явища або проблеми* вивчаються, *де та як діятиме* випускник; (2) цілі навчання, тобто, *де та як очікувано застосовуватиме* випускник набуті компетентності; (3) теоретичний зміст предметної області, тобто *ключові поняття, концепції, принципи та їх використання* для пояснення фактів та прогнозування результатів у відповідній сфері; (4) *методи, методика та технології*, якими має оволодіти випускник для застосовування на практиці в професійній діяльності; (5) *інструменти та обладнання*, пристрої, прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати для професійної діяльності.

Тобто необхідно відповісти на питання – що таке «Назва Спеціальності», що вивчає, які цілі має, на якій теорії ґрунтується, які використовує методи, технології тощо, на якому обладнанні треба вміти працювати, якими інструментами оволодіти?

8. Атестація здобувачів вищої освіти (за ст. 6 Закону) здійснюється екзаменаційною комісією та стосується встановлення відповідності вимогам стандарту вищої освіти, тобто не за окремими навчальними дисциплінами, а за освітньою програмою.
9. Професійний стандарт – необхідно вказувати *реквізити* Професійного стандарту та *посилання* в Переліку нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти.
10. Кількість загальних і спеціальних компетентностей не може **набагато** (на 30% і більше) перевищувати кількість результатів навчання, має бути певне співвіднесення (Таблиця 2).
11. Компетентності/результати навчання стандартів мають *корелюватися* з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК (відповідно до Закону) (Таблиця 1) та між собою (Таблиця 2).
12. *Вимоги до кваліфікаційної роботи* – не можуть обмежувати автономію та академічну свободу (наприклад, визначати перелік та зміст регуляторних документів ВНЗ, терміни подання та оприлюднення).
13. *Загальна характеристика* – формат і назви пунктів мають витримуватися відповідно до Метод. рекомендацій.
14. Потребують доопрацювання деякі *описи предметних областей та працевлаштування випускників* задля конкретизації та розуміння розробниками освітніх програм, роботодавцями.
15. Рекомендовано використовувати поняттєво-термінологічний апарат нормативно-правових документів, передусім законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», дотримуватися ділового / наукового стилю у документі та не використовувати художні образи тощо, формулювати положення ясно та однозначно, уникати скорочень та умовних позначень.
16. Рекомендовано переглянути переліки компетентностей та результатів навчання в контексті відповідності дескрипторам НРК, передусім категорії «Автономія та відповідальність»:
 - **Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах;**
 - **Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб;**
 - **Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.**Компетентності та результати навчання саме цієї категорії більшість розробників стандартів фактично, а не формально, не представила в стандартах вищої освіти бакалаврського рівня.
17. **Описи предметної області для бакалаврського та магістерського рівнів за однією спеціальністю мають бути ідентичні – це характеристика сфери діяльності, а не характеристика рівня підготовки.**

Коментар

У результаті ознайомлення з проектами стандартів привертає увагу певна неузгодженість підходів у формулюваннях *компетентностей та результатів навчання*.

Наприклад, в одних випадках, *знання певних теорій* віднесені до компетентностей, а в інших – до результатів навчання. При цьому, це стосується знань одного рівня узагальнення.

У зв'язку з необхідністю, встановленою Законом України «Про вищу освіту», зазначати у стандарті вищої освіти як перелік компетентностей, так і перелік результатів навчання, доцільно визначити не тільки загальні підходи до їх формулювань, але й співвідношення між компетентностями та результатами навчання, які можна було б рекомендувати розробникам стандартів для їх доопрацювання та потім – розробникам освітніх програм у ВНЗ. Також, важливо

розуміти, що компетентності та результати навчання мають бути *чітко та зрозуміло виписані*, адже стандартами мають користуватися як розробники освітніх програм, так і *роботодавці*. Деякі словесні конструкції важко та неоднозначно сприймаються, тож потребують доопрацювання.

Пропозиції

1. Формулювання та ієрархія компетентностей і результатів навчання. Компетентності доцільно формулювати як «*укрупнені*» *якості / характеристики особи*, а саме: здатність ..., усвідомлення ..., дотримання..., цінування..., ініціативність ... і тому подібне.

З іншого боку, такі поняття, як знати (знання), розуміти (розуміння), уміти (уміння) тощо, спрямовані на щось конкретне, доцільно використовувати для формулювання результатів навчання. При цьому, слід враховувати, що програмні результати навчання мають бути «*укрупненими*» у *порівнянні* з результатами навчання за окремими начальними дисциплінами.

Наприклад, програмний результат навчання можна було б сформулювати як «Знати основні положення теорії устрою судна», а результати навчання за асоційованими навчальними дисциплінами могли б деталізувати знання зазначеної теорії і мали б бути безпосередньо *вимірюваними*.

Звісно «Знати...» – це результат навчання, причому найбільш простішим способом вимірюваний, але без якого неможливо набути компетентностей. З іншого боку, у стандартах рівень складності результатів навчання має бути вищим, ніж пропонують розробники, адже потім в освітніх програмах вони мають розкладатися на більш детальні та якомога вищого ступеня вимірюваності.

2. Використання поняття «Здатність». Іноді у проектах стандартів використовуються словосполучення типу «Здатність розуміти...», «Здатність продемонструвати знання, розуміння предметної області...», «Здатність використовувати знання для планування і організації проектування ...» і т. п.

Використання слова «здатність» у такому контексті слід визнати *недоцільним*, тому що у такому випадку формулювання відповідної компетентності / результату навчання «втрачає» обов'язковість відповідних знань, розумінь, умінь тощо. Тобто, якщо зазначити, що особа здатна використовувати знання для виконання якихось робіт, то це *прямо не означає*, що ця особа здатна виконувати самі роботи. У той же час, *важливим* для випускника у цьому випадку є саме здатність виконувати роботу.

Очевидно, такі формулювання є наслідком намагання «дослівного» використання другого дескриптора Рамки кваліфікацій ЄПВО (Application). У той же час, слід розуміти, що виконання зазначених робіт є неможливим без належних знань, умінь тощо.

Тому для результатів навчання:

- замість формулювань типу «здатність розуміти» краще використовувати фразу «пояснити ...»;

- замість формулювань типу «здатність продемонструвати знання ...» краще використовувати фразу «знати...», спрямовану на певні знання (звісно, що знання, як і усі інші результати навчання, мають демонструватись!);

для компетентностей:

- замість формулювань типу «здатність використовувати знання для планування і організації проектування» краще зазначити «здатність планувати та організувати ...».

3. Взаємозв'язок компетентностей і результатів навчання. Доцільно під час розроблення переліків компетентностей та результатів навчання звертати увагу на *наявність кореляції між ними*.

Наприклад, якщо зазначається компетентність типу «здатність організувати роботу керованого колективу виробничого підрозділу (бригади, дільниці, цеху), її планування», то у програмних результатах навчання мають бути відображені відповідні знання / уміння / навички тощо. Іншою мовою – некоректно зазначати компетентність та не передбачити адекватні результати навчання. Зрозуміло, що 100-відсоткова відповідність не можлива на такому рівні узагальнення, але хоча б «укрупнена» кореляція має бути (з цією метою важливо коректно скласти матрицю відповідності – таблиця 2).

4. Взаємозв'язок компетентностей і дескрипторів/описів рівнів Національної рамки кваліфікації. Фактично стандарти *не доводять свою відповідність бакалаврському рівню НРК*, адже не надають бакалавру відповідного рівня *автономії і відповідальності*, зокрема «управління

комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах», «відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб». Тобто розробники не довіряють бакалавру, за інерцією залишаючи його на більш низькому рівні кваліфікації, ніж вимагає Національна рамка кваліфікацій та Європейські метарамки кваліфікацій, що неприпустимо, адже ринок праці, роботодавці очікують, нарешті, сформованого фахівця по завершенню бакалаврату, а випускники очікують бути конкурентноздатними.

Принципово – формулювання запропонованих компетентностей стандарту важливо не тільки співвіднести з категоріями НРК (знання; уміння; комунікація; автономія і відповідальність), а, головне, *порівняти* з описом/змістом компетентностей за НРК, щоб виявити та довести відповідність конкретному рівню вищої освіти (з цією метою важливо коректно скласти матрицю відповідності – Таблиця 1). У таблиці 1 необхідно використовувати тільки наведені в переліку стандарту загальні та спеціальні компетентності.

Приклад:

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК
(за рівнем доктора філософії/доктора мистецтв)

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
	Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК1	Зн1			
ЗК2		Ум1		
ЗК3			К1	
ЗК4		Ум3		
...				
ЗКп				АВ1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1				АВ2
СК2	Зн1	Ум2		
СК3		Ум3		
...				
СКп			К2	АВ2

015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), доктор філософії

Експерти:

- **Світлана Андріївна КАЛАШНІКОВА**, доктор педагогічних наук, професор; член-кор. НАПН України, радник дирекції Інституту вищої освіти НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;
- **Олена Миколаївна СЛЮСАРЕНКО**, доктор педагогічних наук, с.н.с.; перший заступник директора Інституту вищої освіти НАПН України
- **Жаннета Василівна ТАЛАНОВА**, доктор педагогічних наук, професор; менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні; головний науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України; координатор експертної групи

Висновок.

Потребує доопрацювання як редакційного, так і відповідно до змісту Методичних рекомендацій. Також обов'язково необхідно узгодити опис предметної області, а також визначити компетентності та результати навчання за рівнем доктора філософії (ураховуючи рівні бакалавра та магістра) з точки зору забезпечення рівня їх складності та відповідності НРК, використовуючи таксономію Блума та проєкт ЄС Тьюнінг.

Матриці відповідності (таблиці) складені дещо некоректно, що призводить до непереконливої обґрунтованості переліків.

Назва розділу	Відповідність методичним рекомендаціям (коментарі та рекомендації)
Титульний лист	+
I Преамбула	відповідає
- зазначається назва Стандарту вищої освіти, назва, дата та номер наказу, яким стандарт затверджено та введено в дію;	
- вказуються прізвища, імена, по батькові, наукові ступені та вчені звання розробників Стандарту – членів НМК, список залучених розробників, посади і назви організацій, де вони працюють;	Відповідно до Метод. рекомендацій необхідно вказати наукові ступені та вчені звання членів науково-методичної підкомісії та інших додатково залучених розробників Стандарту, посади і назви організацій, де вони працюють. Прибрати «Державного вищого навчального закладу», щоб надати назви ЗВО в одному форматі
- наводяться дані про розгляд та схвалення Стандарту НМК, зазначається інформація про врахування рекомендацій методичної експертизи та пропозицій галузевих державних органів, галузевих об'єднань організацій роботодавців та осіб, які здійснювали фахову та методичну експертизу;	+
- зазначається дата та номер рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яким погоджено Стандарт вищої освіти	відповідає
II Загальна характеристика	
- Рівень вищої освіти	відповідає
- Ступінь вищої освіти	відповідає
- Назва галузі знань	відповідає
- Назва спеціальності	відповідає
- Форми здобуття вищої освіти	Рекомендовано вказати: Очна, заочна

	За Законом України «Про вищу освіту» очна форм включає денну і вечірню
- Освітня (і) кваліфікація (ї)	відповідає
- Професійна(і) кваліфікації	наявна
- Кваліфікація в дипломі	+
- Опис предметної області	<p>Опис предметної області не залежить від рівня освіти та надає характеристики спеціальності, що виокремлюють цю спеціальність серед інших як самостійне явище. Тобто Опис предметної області у стандартах за бакалаврським, магістерським рівнем і рівнем доктора філософії має надавати однакові характеристики спеціальності 015. Тільки Цілі навчання (як очікуване застосування набутих компетентностей) можуть відрізнятися рівнем складності відповідно до рівня вищої освіти.</p> <p>Необхідно доопрацювати Опис відповідно до Метод. рекомендацій з урахуванням Переліку галузей знань і спеціальностей та відповідності спеціальності 015 МСКО 2013. МСКО 2013</p> <p>0114 Підготовка вчителів з предметною спеціалізацією</p> <p><i>Підготовка вчителів із предметною спеціалізацією – це вивчення теорії, методів і практики викладання конкретного предмету (*вкл. професійні предмети), переважно на середньому або вищому (**4 рівень МСКО 2011) рівнях освіти. Програми та кваліфікації, включені до цієї спеціальності, часто включають як навчання викладанню, так і предмет/предмети, які викладатимуть.</i></p> <p><i>ICED-F 2013:</i></p> <p>0114 Teacher training with subject specialisation <i>Teacher training with subject specialisation is the study of the theories, methods and practice of teaching a specific subject (*incl. vocational subjects), mostly at secondary or higher (**4 level, ISCED 2011) levels of education. Programmes and qualifications included in this detailed field often comprise both studies as well as the subject/subjects that are going to be taught.</i></p> <p><i>Отже, пропозиція щодо редакції:</i> Об'єкти діяльності: теорія, методи і практика викладання конкретних предметів, теоретичний зміст конкретних предметів, освітній процес у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти; комплексні проблеми сучасної професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми, здійснювати власні</p>

	<p>наукові дослідження у сфері професійної освіти.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> сучасні підходи до реалізації освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, комплекс категорій, теорій педагогічної науки, принципи, методи, концепції професійної освіти.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> методи моделювання та проєктування освітнього процесу, освітніх програм на основі методологічних підходів сучасної педагогічної науки; інноваційні методи і методики викладання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти; сучасні цифрові технології.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> спеціалізовані комп'ютерні системи та програмне забезпечення, спеціальні прилади та обладнання для викладання конкретних предметів; інформаційні засоби</p>
- Академічні права випускників	наявний
- Працевлаштування випускників	наявний
III - Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 015 Професійна освіта, та їх результатів навчання	наявний
IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	наявний
V Перелік компетентностей випускника	
- Інтегральна компетентність	<p><i>Рекомендовано уточнити формулювання відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Метод. рекомендації у такій редакції:</i></p> <p>Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>Доктор філософії не може бути обмежений щодо продукування нових ідей й розв'язування комплексних проблем результатами тільки власного наукового дослідження, як пропонується в проєкті стандарту</p>

<p>- Загальні компетентності</p>	<p><i>Рекомендовано додати загальну компетентність відповідно до Метод. рекомендацій у такій редакцію:</i> ЗК05. Здатність діяти на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору</p>
<p>- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p><i>Рекомендовано СК2 виключити.</i> Адже ЗК1 та СК2 за змістом подібні. СК3 та СК6 сформульовано як загальні компетентності без прив'язки до спеціальності 015 Професійна освіта. <i>Рекомендовано таку редакцію:</i> СК3. Здатність застосовувати широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів і технологій, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти <i>Рекомендовано поєднати СК4 та СК6 у такій редакції:</i> СК4. Здатність реалізовувати науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти на основі сучасних наукових підходів. Перелік СК не охоплює дескриптор НРК Ум2 (Уміння/навички). <i>Відповідно до НРК рекомендовано додати СК у такій редакції:</i> СК Здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності</p>
<p>VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання</p>	<p><i>Рекомендовано порівняти перелік РН з переліками РН бакалаврського та магістерського рівнів – РН не можуть дублюватися для різних рівнів та мають відрізнятися за рівнем складності.</i> <i>Рекомендовано переглянути перелік РН з урахуванням пропозицій експертів щодо спеціальних компетентностей та вище запропонованої редакції Опису предметної області (ISCED-F).</i> РН4 орієнтується на вищу освіту, що не відповідає спеціальності 015. <i>Рекомендовано уточнити формулювання:</i> РН4. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проекти у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику РН6 включає поняття «предметні галузі», яке відсутнє у правовому полі, тож не може</p>

	однозначно визначатися. Треба переглянути формулювання РН6. РН7 не відповідає рівню складності доктора філософії та сформульовано не досить зрозуміло. Що значить «спеціальні навчальні дисципліни та дотичні до них»? Який зв'язок реалізації освітнього процесу у ЗВО з розробленням спеціальних навчальних дисциплін в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти «та дотичних до них»? <i>Рекомендована така редакція:</i> РН7. Розробляти інноваційні методи і практики викладання конкретних предметів, посібники, підручники у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти на основі системного наукового світогляду з використанням інноваційних педагогічних технологій
VII Форми атестації здобувачів вищої освіти	
- Форми атестації	наявний
- Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Повернути назву пункту відповідно до Метод. рекомендацій
- Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів)	Пункт повернути, але не заповнювати
- Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Пункт повернути, але заповнювати за потреби
VIII Вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії)	
	Рекомендовано визначити, які саме СК та РН, що демонструють приналежність до спеціальності 015, мають входити до переліку від 1/3 (1 СК та 3 РН) до 1/2 (2 СК та 4 РН) визначених цим стандартом компетентностей і результатів навчання, для зазначення спеціальності 015 в освітній кваліфікації випускника відповідної освітньої програми
IX Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)	
- Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	+
- Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю Професійного стандарту	-
X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)	
	+
XI Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти	
	Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) не є нормативним документом
Пояснювальна записка	
	+
Працевлаштування	
	відсутня інформація

Таблиця 1	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН
Таблиця 2	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН

017 Фізична культура і спорт, доктор філософії

Експерти:

- **Світлана Андріївна КАЛАШНИКОВА**, доктор педагогічних наук, професор; член-кор. НАПН України, радник дирекції Інституту вищої освіти НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;
- **Олена Миколаївна СЛЮСАРЕНКО**, доктор педагогічних наук, с.н.с.; перший заступник директора Інституту вищої освіти НАПН України
- **Жаннета Василівна ТАЛАНОВА**, доктор педагогічних наук, професор; менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні; головний науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України; координатор експертної групи

Висновок.

Потребує доопрацювання як редакційного, так і відповідно до змісту Методичних рекомендацій. Також обов'язково необхідно узгодити опис предметної області, а також визначити компетентності та результати навчання за рівнем доктора філософії (ураховуючи рівні бакалавра та магістра) з точки зору забезпечення рівня їх складності та відповідності НРК, використовуючи таксономію Блума та проєкт ЄС Тьюнінг.

Матриці відповідності (таблиці) варто переглянути з урахуванням рекомендацій експертів.

Назва розділу	Відповідність методичним рекомендаціям (коментарі та рекомендації)
Титульний лист	+
I Преамбула - зазначається назва Стандарту вищої освіти, назва, дата та номер наказу, яким стандарт затверджено та введено в дію;	відповідає
- вказуються прізвища, імена, по батькові, наукові ступені та вчені звання розробників Стандарту – членів НМК, список залучених розробників, посади і назви організацій, де вони працюють;	+
- наводяться дані про розгляд та схвалення Стандарту НМК, зазначається інформація про врахування рекомендацій методичної експертизи та пропозицій галузевих державних органів, галузевих об'єднань організацій роботодавців та осіб, які здійснювали фахову та методичну експертизу;	+
- зазначається дата та номер рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яким погоджено Стандарт вищої освіти	+
II Загальна характеристика	
- Рівень вищої освіти	відповідає
- Ступінь вищої освіти	відповідає
- Назва галузі знань	відповідає
- Назва спеціальності	відповідає
- Форми здобуття вищої освіти	Рекомендовано вказати: Очна, заочна За Законом України «Про вищу освіту» очна форм включає денну і вечірню
- Освітня (і) кваліфікація (ї)	відповідає
- Професійна(і) кваліфікації	наявна
- Кваліфікація в дипломі	+

- Опис предметної області

Опис предметної області не залежить від рівня освіти та надає характеристики спеціальності, що виокремлюють цю спеціальність серед інших як самостійне явище. Тобто Опис предметної області у стандартах за бакалаврським, магістерським рівнем і рівнем доктора філософії має надавати однакові характеристики спеціальності 017. Тільки Цілі навчання (як очікуване застосування набутих компетентностей) можуть відрізнятися рівнем складності відповідно до рівня вищої освіти. Необхідно доопрацювати Опис відповідно до Метод. рекомендацій з урахуванням Переліку галузей знань і спеціальностей та відповідності спеціальності 017 спеціальності 1014 Sport за МСКО 2013 (ISCED-F 2013).

МСКО 2013:

вивчення прийомів/методів/технік і навичок в певному виді спорту, зокрема підготовка спортивних тренерів, техніка та навички в певному виді спорту, підготовка арбітрів/суддів та інших спортивних офіційних осіб

ISCED-F 2013:

study of techniques and skills in a chosen sport, incl. sport trainer studies, techniques and skills in a chosen sport, training of umpires/referees and other sports officials.

Отже, пропозиції щодо редакції відповідно до Метод. рекомендацій та МСКО:

Об'єкт вивчення та діяльності (процеси, явища тощо або проблеми, які вивчаються):
проблеми забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя; **процеси** виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленості; **проведення** спортивних змагань; **реалізація відповідної підготовки в певному виді спорту; техніки та навички в певному виді спорту; підготовка спортивних тренерів, арбітрів/суддів та інших спортивних офіційних осіб.**

Теоретичний зміст предметної області (основні поняття, концепції, принципи, специфічні для цієї предметної області):

поняття, категорії, теорії, концепції, принципів залучення людей до занять фізичною культурою, підвищення спортивної майстерності, **підготовки спортсменів і спортивних офіційних осіб.**

Методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці): методи

	теоретичних та емпіричних досліджень; цифрові технології; технології викладацької діяльності; прийоми, методи, техніки в певному виді спорту . <i>Інструменти та обладнання:</i> пристрої, прилади, засоби , обладнання та програмне забезпечення, що використовуються у наукових дослідженнях, професійній та освітній діяльності у сфері фізичної культури і спорту.
- Академічні права випускників	наявний
- Працевлаштування випускників	Наявний. Варто розширити коло можливостей щодо працевлаштування, потенційно не обмежуючи їх тільки академічною сферою
III - Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 017 Фізична культура і спорт, та їх результатів навчання	наявний
IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	наявний
V Перелік компетентностей випускника	
- Інтегральна компетентність	<i>Рекомендовано уточнити формулювання у такій редакції:</i> Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері фізичної культури і спорту в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики
- Загальні компетентності	ЗК03 сформульовано як спеціальну компетентність. <i>Рекомендовано відповідно до Метод. рекомендацій у такій редакції:</i> ЗК03. Здатність діяти на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору
- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	+
VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	<i>Рекомендовано порівняти перелік РН з переліками РН бакалаврського та магістерського рівнів – РН не можуть дублюватися для різних рівнів та мають відрізнятися за рівнем складності.</i> <i>Рекомендовано переглянути перелік РН з урахуванням пропозицій експертів щодо вище запропонованої редакції Опису предметної області (ISCED-F).</i>

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти	
- Форми атестації	наявний
- Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Повернути назву пункту відповідно до Метод. рекомендацій
- Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів)	Пункт повернути, але не заповнювати
- Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Пункт повернути, але заповнювати за потреби
VIII Вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії)	Рекомендовано визначити, які саме ЗК (1-2 з 3 ЗК), СК (3 з 6 СК) та РН (3-4 з 7 РН), що демонструють приналежність до спеціальності 017, мають входити до 50 % визначених цим стандартом компетентностей і результатів навчання, для зазначення спеціальності 017 в освітній кваліфікації випускника відповідної освітньої програми
IX Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)	+
- Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	-
- Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю Професійного стандарту	-
X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)	+
XI Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти	+
Пояснювальна записка	+
Працевлаштування	відсутня інформація
Таблиця 1	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН
Таблиця 2	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН

023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, доктор філософії

Експерти:

- **Володимир Іларіонович ЛУГОВИЙ**, доктор педагогічних наук, професор; головний науковий співробітник відділу дослідницької діяльності університетів Інституту вищої освіти НАПН України; дійсний. член НАПН України, перший віце-президент НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;
- **Жаннета Василівна ТАЛАНОВА**, доктор педагогічних наук, професор; менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні; головний науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України; координатор експертної групи;
- **Оксана Петрівна ВОРОБІЙОВА**, кандидат наук з державного управління, старший дослідник, старший науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України.

Висновок.

Потребує доопрацювання як редакційного, так і відповідно до змісту Методичних рекомендацій. Також обов'язково необхідно узгодити опис предметної області, а також визначити компетентності та результати навчання за рівнем доктора філософії (ураховуючи рівні бакалавра та магістра) з точки зору забезпечення рівня їх складності та відповідності НРК, використовуючи таксономію Блума та проєкт ЄС Тьюнінг.

Матриці відповідності (таблиці) необхідно доопрацювати за результатами рекомендацій експертів.

Назва розділу	Відповідність методичним рекомендаціям (коментарі та рекомендації)
Титульний лист	+
I Преамбула - зазначається назва Стандарту вищої освіти, назва, дата та номер наказу, яким стандарт затверджено та введено в дію;	відповідає
- вказуються прізвища, імена, по батькові, наукові ступені та вчені звання розробників Стандарту – членів НМК, список залучених розробників, посади і назви організацій, де вони працюють;	+
- наводяться дані про розгляд та схвалення Стандарту НМК, зазначається інформація про врахування рекомендацій методичної експертизи та пропозицій галузевих державних органів, галузевих об'єднань організацій роботодавців та осіб, які здійснювали фахову та методичну експертизу;	Необхідно уточнити дані, зазначити відповідний протокол
- зазначається дата та номер рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яким погоджено Стандарт вищої освіти	відповідає
II Загальна характеристика	
- Рівень вищої освіти	відповідає
- Ступінь вищої освіти	відповідає
- Назва галузі знань	відповідає
- Назва спеціальності	відповідає
- Форми здобуття вищої освіти	відповідає
- Освітня (і) кваліфікація (і)	відповідає
- Професійна(і) кваліфікації	наявна
- Кваліфікація в дипломі	+

- Опис предметної області

Опис предметної області не залежить від рівня освіти та надає характеристики спеціальності, що виокремлюють цю спеціальність серед інших як самостійне явище. Тобто Опис предметної області у стандартах за бакалаврським, магістерським рівнем і рівнем доктора філософії має надавати однакові характеристики спеціальності 023. Тільки Цілі навчання (як очікуване застосування набутих компетентностей) можуть відрізнятися рівнем складності відповідно до рівня вищої освіти.

Необхідно доопрацювати Опис відповідно до Метод. рекомендацій з урахуванням Переліку галузей знань і спеціальностей та відповідності спеціальності 023 МСКО 2013.

МСКО 2013

0213 Fine arts

the study of visual forms of creative expression, dealing with theory, history, techniques, performance and production in fine arts, incl. art theory, calligraphy, etching, fine art printmaking, history of art, painting, philosophy of art, sculpture.

ICED-F 2013:

0213 Образотворче мистецтво

вивчення візуальних форм творчого вираження, що стосується теорії, історії, технік, виконання та виробництва в образотворчому мистецтві, зокрема теорія мистецтва, каліграфія, офорт/гравірування, естамп/графіка образотворчого мистецтва, історія мистецтва, живопис, філософія мистецтва, скульптура.

Отже, пропозиція щодо редакції:

Об'єкти вивчення (процеси, явища тощо або проблеми, які вивчаються): сукупність феноменів і проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва, **розвиток і сучасний контекст образотворчого і декоративного мистецтва, наукові засади експертизи, атрибуції та реставрації творів мистецтва, візуальні форми творчого вираження, теорія, історія, техніки, виконання та виробництво в образотворчому мистецтві, декоративному мистецтві, реставрації, методологія наукових досліджень культури і мистецтва.**

Теоретичний зміст предметної області (основні поняття, концепції, принципи, специфічні для цієї предметної області):

поняття, принципи, концепції образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації, наукові засади експертизи, атрибуції та реставрації творів мистецтва.

	<p><i>Методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці):</i> методи і методики експертизи, атрибуції та реставрації творів мистецтва, техніки і технології виконання та виробництва в образотворчому і декоративному мистецтві, реставрації, моделювання візуальних форм творчого вираження, сучасні цифрові технології.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмне забезпечення, спеціальні засоби та обладнання, що використовуються у науковій, професійній та освітній діяльності у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації</p>
- Академічні права випускників	наявний
- Працевлаштування випускників	наявний
III - Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 017 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, та їх результатів навчання	наявний
IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	наявний
V Перелік компетентностей випускника	
- Інтегральна компетентність	<p><i>Рекомендовано уточнити формулювання відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Метод. рекомендації у такій редакції:</i></p> <p>Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення</p>
- Загальні компетентності	<p>ЗК01 сформульовано як спеціальну (фахову) компетентність.</p> <p><i>Рекомендовано ЗК01 відповідно до Метод. рекомендацій у такій редакцію:</i></p> <p>ЗК01. Здатність діяти на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору</p> <p>ЗК05 рекомендовано перенести до переліку СК, поєднавши з СК01</p>

<p>- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p><i>Рекомендовано відповідно до Метод. рекомендацій поєднати ЗК05 та СК01 у такій редакції:</i> СК01. Здатність генерувати нові ідеї та розв'язувати комплексні проблеми у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації, застосовувати концептуальні та методологічні знання, сучасних методологій, методів та інструментів та впроваджувати результати досліджень в наукову, експертну, реставраційну та педагогічну діяльність</p> <p><i>Рекомендовано уточнити СК03 у такій редакції:</i> СК03. Здатність до здійснення експертизи, атрибуції та реставрації творів мистецтва на наукових засадах</p>
<p>VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання</p>	<p><i>Рекомендовано порівняти перелік РН з переліками РН бакалаврського та магістерського рівнів – РН не можуть дублюватися для різних рівнів та мають відрізнятися за рівнем складності.</i> <i>Рекомендовано переглянути перелік РН з урахуванням пропозицій експертів щодо вище запропонованої редакції Опису предметної області (ISCED-F)</i></p>
<p>VII Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	
<p>- Форми атестації</p>	<p>наявний</p>
<p>- Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)</p>	<p>наявний</p>
<p>- Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів)</p>	<p>Пункт повернути, але не заповнювати</p>
<p>- Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)</p>	<p>Пункт повернути, але заповнювати за потреби</p>
<p>VIII Вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії)</p>	<p>Рекомендовано визначити, які саме ЗК (2-3 з 5 ЗК), СК (3 з 6 СК) та РН (3-4 з 7 РН), що демонструють приналежність до спеціальності 017, мають входити до 50 % визначених цим стандартом компетентностей і результатів навчання, для зазначення спеціальності 023 в освітній кваліфікації випускника відповідної освітньої програми</p>
<p>IX Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)</p>	<p>наявний</p>
<p>- Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту</p>	<p>-</p>
<p>- Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю Професійного стандарту</p>	<p>-</p>
<p>X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки</p>	<p>наявний</p>

фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)	
XI Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти	наявний
Пояснювальна записка	+
Працевлаштування	відсутня інформація
Таблиця 1	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН
Таблиця 2	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН

061 Журналістика, доктор філософії

Експерти:

- **Володимир Іларіонович ЛУГОВИЙ**, доктор педагогічних наук, професор; головний науковий співробітник відділу дослідницької діяльності університетів Інституту вищої освіти НАПН України; дійсний. член НАПН України, перший віце-президент НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;
- **Жаннета Василівна ТАЛАНОВА**, доктор педагогічних наук, професор; менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні; головний науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України; координатор експертної групи;
- **Оксана Петрівна ВОРОБІЙОВА**, кандидат наук з державного управління, старший дослідник, старший науковий співробітник відділу забезпечення якості вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України.

Висновок.

Потребує доопрацювання як редакційного, так і відповідно до змісту Методичних рекомендацій. Також обов'язково необхідно узгодити опис предметної області, а також визначити компетентності та результати навчання за рівнем доктора філософії (ураховуючи рівні бакалавра та магістра) з точки зору забезпечення рівня їх складності та відповідності НРК, використовуючи таксономію Блума та проєкт ЄС Тьюнінг.

Матриці відповідності (таблиці) необхідно доопрацювати за результатами рекомендацій експертів.

Назва розділу	Відповідність методичним рекомендаціям (коментарі та рекомендації)
Титульний лист	+
I Преамбула - зазначається назва Стандарту вищої освіти, назва, дата та номер наказу, яким стандарт затверджено та введено в дію;	відповідає
- вказуються прізвища, імена, по батькові, наукові ступені та вчені звання розробників Стандарту – членів НМК, список залучених розробників, посади і назви організацій, де вони працюють;	Відповідає Варто надавати дані в одному форматі і виключити фразу «Вищого навчального закладу»
- наводяться дані про розгляд та схвалення Стандарту НМК, зазначається інформація про врахування рекомендацій методичної експертизи та пропозицій галузевих державних органів, галузевих об'єднань організацій роботодавців та осіб, які здійснювали фахову та методичну експертизу;	Необхідно уточнити дані щодо інформації про галузеві державні органи, галузеві об'єднання організацій роботодавців
- зазначається дата та номер рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яким погоджено Стандарт вищої освіти	відповідає
II Загальна характеристика	
- Рівень вищої освіти	відповідає
- Ступінь вищої освіти	відповідає
- Назва галузі знань	відповідає
- Назва спеціальності	відповідає
- Форми здобуття вищої освіти	відповідає
- Освітня (і) кваліфікація (і)	відповідає
- Професійна(і) кваліфікації	+
- Кваліфікація в дипломі	+

- Опис предметної області

Опис предметної області не залежить від рівня освіти та надає характеристики спеціальності, що виокремлюють цю спеціальність серед інших як самостійне явище. Тобто Опис предметної області у стандартах за бакалаврським, магістерським рівнем і рівнем доктора філософії має надавати однакові характеристики спеціальності 061. Тільки Цілі навчання (як очікуване застосування набутих компетентностей) можуть відрізнятися рівнем складності відповідно до рівня вищої освіти.

Необхідно доопрацювати Опис відповідно до Метод. рекомендацій з урахуванням Переліку галузей знань і спеціальностей та відповідності спеціальності 061 МСКО 2013. МСКО 2013

0321 Journalism and reporting

Study of the theory and practices of journalism/reporting as part of the field of mass communication. Journalism and reporting is about the wording and content of messages. It comprises news reporting, writing commentaries and feature stories of public interest etc., incl. broadcast journalism, editing, information (wording and content), journalism, mass communication (wording and content), news reporting.

ICED-F 2013:

0321 Журналістика і репортаж

Вивчення теорії та практики журналістики/репортажу як частини сфери масової комунікації. Журналістика та репортаж — це формулювання та зміст повідомлень. Він включає в себе репортажі щодо новин, написання коментарів і статей, що становлять суспільний інтерес тощо, вкл. тележурналістику, редагування, інформацію (формулювання та зміст), журналістику, масову комунікацію (формулювання та зміст), новинні репортажі.

Отже, пропозиція щодо редакції, ураховуючи МСКО та Перелік, а також перенесення тексту Об'єктів вивчення до Теоретичного змісту і навпаки відповідно до їх змісту:

Об'єкти вивчення (процеси, явища тощо або проблеми, які вивчаються): теорії та практики журналістики/репортажу як частини сфери масової комунікації, формулювання та зміст повідомлень, зокрема новинні репортажі, написання коментарів і статей, що становлять суспільний інтерес, тележурналістика, редагування, формулювання та зміст інформації, формулювання та зміст масової комунікації, новинні репортажі;

	<p>комунікаційні процеси в суспільстві та їх репрезентація у широкому спектрі медіапродуктів; типологія, структура і соціальні функції сучасних комунікаційних технологій; медіа у системі соціального управління та самоорганізації суспільства; медіавпливи на масову свідомість на глобальному, регіональному та локальному рівнях</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області (основні поняття, концепції, принципи, специфічні для цієї предметної області):</i> поняття, принципи, концепції журналістики, закономірності функціонування журналістики у різних її виявах, видах, формах, технологіях та сферах використання (власне журналістика, видавнича діяльність, редагування, медіакомунікації, медіапродюсування, реклама, зв'язки з громадськістю тощо) у ретроспективній, поточній та перспективній площинах.</p>
- Академічні права випускників	наявний
- Працевлаштування випускників	наявний
III - Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 061 Журналістика, та їх результатів навчання	наявний
IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	наявний
V Перелік компетентностей випускника	
- Інтегральна компетентність	<p><i>Рекомендовано уточнити формулювання відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Метод. рекомендації у такій редакції:</i></p> <p>Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері журналістики в умовах професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення</p>
- Загальні компетентності	<p>ЗК04 сформульовано як спеціальну (фахову) компетентність.</p> <p><i>Рекомендовано ЗК04 відповідно до Метод. рекомендацій у такій редакцію:</i></p> <p>ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням</p>

	принципів професійної етики та академічної доброчесності
- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Необхідно надати загальний перелік СК, тобто виключити фразу «Додатково для освітньо-наукових програм», адже це не магістерський стандарт, а усі програми підготовки доктора філософії є освітньо-науковими. Також рекомендовано зменшити кількість СК з 9 до 6-7, адже СК08 є частиною СК06, а СК07 і СК09 охоплюються СК05, окрім освітньої діяльності, щодо «застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної діяльності за фахом» і необхідно сформулювати в окремій СК відповідно до Метод. рекомендацій.
VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	<i>Рекомендовано порівняти перелік РН з переліками РН бакалаврського та магістерського рівнів – РН не можуть дублюватися для різних рівнів та мають відрізнятися за рівнем складності.</i> <i>Рекомендовано переглянути перелік РН з урахуванням пропозицій експертів щодо вище запропонованої редакції Опису предметної області (ISCED-F)</i>
VII Форми атестації здобувачів вищої освіти	
- Форми атестації	наявний
- Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	наявний
- Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів)	Пункт повернути, але не заповнювати
- Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Пункт повернути, але заповнювати за потреби
VIII Вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії)	наявний
IX Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)	Пункт повернути, але не заповнювати
- Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	-
- Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю Професійного стандарту	-
X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)	Пункт повернути, але не заповнювати

XI Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти	Необхідно оновити перелік та залишити тільки нормативно-правові документи
Пояснювальна записка	+
Працевлаштування	відсутня інформація
Таблиця 1	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН
Таблиця 2	Необхідно доопрацювати відповідно до Метод. рекомендацій після перегляду переліків ЗК, СК, РН